

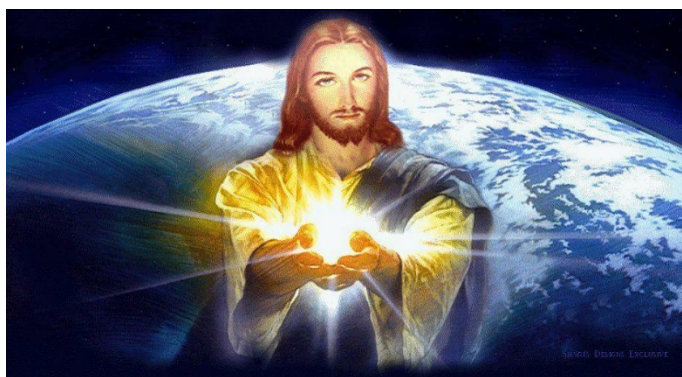
DOCAT

MỖI TUẦN MỘT ĐỀ TÀI

– TUẦN 17

Có ý nghĩa và tiến bộ trong dòng lịch sử không?

Với câu hỏi trên, chúng ta tìm thấy câu trả lời trong DOCAT như sau:

Ơn cứu độ, nghĩa là hạnh phúc trọn vẹn và sự viên mãn tột đỉnh dành cho chúng ta nhờ Đức Giêsu Kitô, không phải là điều chỉ vài người mới đạt được. Thiên Chúa muốn toàn thể nhân loại được cứu độ. Sự cứu độ của Thiên Chúa giải phóng con người trong mọi chiều kích: tinh thần và thể xác, cá nhân và xã hội, nơi lịch sử trần thế của mỗi người và vĩnh viễn trên thiên quốc. Sự cứu độ này đã bắt đầu trong dòng lịch sử, như thể nghĩa là ngay trong thời đại của chúng ta. Tuy nhiên, sự cứu độ chỉ hoàn toàn trọn vẹn trong cõi vĩnh hằng. Vì vậy, chúng ta phải loại trừ tất cả các ý thức hệ chính trị hứa hẹn cứu rỗi con người ngay trên trần thế. Việc chúng ta thật sự sẽ chỉ tìm thấy thiên đàng ở Nước Trời không phải là một phần thưởng an ủi, cũng không nên khiến chúng ta coi thường thế giới mình sống. Đúng hơn, vì chúng ta hy vọng vào đời sống vĩnh cửu, nên chúng ta có thể định hình hiện trạng hôm nay bằng công lý và tình yêu. Không điều tốt đẹp nào chúng ta làm trên trần gian là vô ích, vì tất cả mọi điều sẽ mang lấy giá trị hoàn hảo trong cõi vĩnh hằng.

Khi đọc câu hỏi và câu trả lời trong DOCAT, chúng ta không khỏi ngạc nhiên vì dường như chúng không ăn nhập gì với nhau. Câu hỏi là “câu hỏi có không” về ý nghĩa và tiến bộ của dòng lịch sử, còn câu trả lời là “một bài giải thích” về ơn cứu độ, hay nói đúng hơn là bài giải thích về tương quan giữa ơn cứu độ với lịch sử con người. Nói cách khác, câu hỏi nói về sự tiến bộ và ý nghĩa của dòng lịch sử nhân loại, còn câu trả lời thì nói đến sự phát triển và ý nghĩa của lịch sử ơn cứu độ. Nếu chúng ta được phép đặt lại câu hỏi để có sự tương hợp với câu trả lời trong DOCAT, chúng ta có thể đặt lại như sau: Ơn cứu độ của Thiên Chúa hoạt động như thế nào trong dòng lịch sử và nó mang lại gì cho con người? Với câu hỏi như thế, chúng ta sẽ thấy phần nào có sự tương hợp giữa câu hỏi và câu trả lời.

Chúng ta có thể tìm thấy những khái niệm sau trong câu trả lời của DOCAT: (1) ơn cứu độ là gì và dành cho những ai? (2) Hiệu quả của ơn cứu độ là gì? (3) Ơn cứu độ phát triển như thế nào? (4) Thái độ của con người trước ơn cứu độ? Chúng ta cùng nhau bình luận cách ngắn gọn bốn điểm này trước khi tìm câu trả lời tương hợp cho câu hỏi trên.

Ơn cứu độ là gì và dành cho những ai? Đó là hạnh phúc trọn vẹn và viên mãn tột đỉnh dành cho chúng ta nhờ Đức Giêsu Kitô. Ơn cứu độ không chỉ dành riêng cho một vài người được tuyển chọn hoặc thánh thiện, nhưng dành cho hết mọi người. Điều này được Chúa Giêsu dạy qua lời nói và hành động của Ngài. Ngài đón nhận mọi người, không loại trừ ai, nhất là những người bị xã hội loại trừ. Thánh Phaolô trình bày tư tưởng này rõ ràng khi ngài viết cho Timôthê như sau: “Trước hết, tôi khuyên ai nấy đừng lời cầu xin, khẩn nguyện, nài van, tạ ơn cho tất cả mọi người, cho vua chúa và tất cả những người cầm quyền, để chúng ta được an cư lạc nghiệp mà sống thật đạo đức và nghiêm chỉnh. Đó là điều tốt và đẹp lòng Thiên Chúa, Đấng cứu độ chúng ta, Đấng muốn cho mọi người được cứu độ và nhận biết chân lý” (1 Tm 2:1-4). Như

vậy, ơn cứu độ chính là hạnh phúc trọn vẹn và viên mãn mà con người khao khát và tìm kiếm, và hạnh phúc này dành cho hết mọi người không loại trừ một ai.

Hiệu quả của ơn cứu độ là “giải phóng con người trong mọi chiều kích: tinh thần và thể xác, cá nhân và xã hội, nơi lịch sử trần thế của mỗi người và vĩnh viễn trên thiên quốc.” Câu khẳng định này nhắc nhở chúng ta rằng: ơn cứu độ không chỉ giới hạn vào một khía cạnh của con người và xã hội, nhưng mang tính toàn diện. Trên bình diện thần học, câu này trình bày giáo huấn của Giáo Hội về con người. Trong giáo huấn của Giáo Hội, con người được tạo dựng nên theo hình ảnh và giống Thiên Chúa (x. St. 2:26-28), bao gồm hồn và xác.

Như vậy, con người không chỉ sống bằng cơm bánh, nhưng còn bởi mọi lời do miệng Thiên Chúa phán ra (x. Mt 4:4). Điều này giúp chúng ta lưu ý đến khía cạnh “tiến bộ” trong lịch dòng lịch sử. “Tiến bộ” phải nhắm đến mọi chiều kích của con người và xã hội, cả hồn và xác. Nếu không sự tiến bộ sẽ trở nên phiến diện không cân bằng và như thế con người sẽ rơi vào hai thái cực: duy vật hoặc duy tâm [duy thiêng liêng].

Hơn nữa, trong câu trả lời của DOCAT, chúng ta nhận ra hai bình diện của ơn cứu độ, đó là, “đã xảy ra rồi” nhưng “chưa đến.” Ơn cứu độ đã “bắt đầu” nhưng “chưa hoàn thành.” Chính trong hai bình diện này mà chúng ta nói đến sự tiến bộ và ý nghĩa trong dòng lịch sử, điều chúng ta sẽ nói đến dưới đây. Ở đây, chúng ta cần lưu ý câu sau đây trong DOCAT: “Sự cứu độ này đã bắt đầu trong dòng lịch sử, *như thế nghĩa là ngay trong thời đại của chúng ta*. Tuy nhiên, sự cứu độ chỉ hoàn toàn trọn vẹn trong cõi vĩnh hằng.” Chúng ta có nhận định về câu này như sau: Đúng là lịch sử cứu độ đã bắt đầu trong dòng lịch sử, nhưng không có nghĩa là “ngay trong thời đại chúng ta.” Vì nếu ơn cứu độ chỉ bắt đầu trong thời đại chúng ta, thì những gì xảy ra trước thời đại chúng ta nằm ngoài lịch sử cứu độ. Trên bình diện thời gian, lịch sử cứu độ đã bắt đầu từ khi Thiên Chúa tạo dựng vũ trụ và “*tiếp tục hoạt động trong thời đại chúng ta*,” và vẫn tiếp tục cho đến ngày tận thế. Hay nói cách khác, sáng tạo là “công trình” đầu tiên trong dòng lịch sử cứu độ và trong thời đại chúng ta Thiên Chúa vẫn tiếp tục những “công trình khác” để cứu độ chúng ta. Chúng ta đã chia sẻ với nhau về lịch sử này trong những bài trước khi chúng ta nói về mạc khải của Thiên Chúa trong công trình sáng tạo, trong Cựu Ước và nhất là trong Đức Giêsu Kitô.

Đứng trước ơn cứu độ mang tính toàn diện được Thiên Chúa trao ban, con người “phải loại trừ tất cả các ý thức hệ chính trị hứa hẹn cứu rỗi con người ngay trên trần thế.” Hơn nữa, con người không ngủ quên trong lời hứa của thiên đàng mà quên bốn phần hằng ngày của mình. Càng mong ước được cứu độ, con người càng phải làm cho cuộc sống của mình và của xã hội được định hình bằng công lý và tình yêu. Chính trong bối cảnh này, chúng ta nhận ra rằng “không điều tốt đẹp nào chúng ta làm trên trần gian là vô ích, vì tất cả mọi điều sẽ mang lấy giá trị hoàn hảo trong cõi vĩnh hằng.” Câu này gián tiếp khẳng định giá trị “vĩnh cửu” của những việc tốt chúng ta thực hiện. Hay nói cách khác, chỉ những việc tốt chúng ta làm mới có ích, có ý nghĩa và sẽ mang lấy giá trị trong cõi vĩnh hằng; còn những việc xấu sẽ hoàn toàn vô

nghĩa và cũng sẽ đi theo chúng ta vào cõi vĩnh hằng. Tại điểm này, chúng ta thấy sự gặp gỡ giữa thời gian và vĩnh cửu trong mỗi việc làm của chúng ta (hành vi nhân linh: hành vi có hiểu biết và ước muốn): hành vi nhân linh xảy ra trong thời gian, nhưng mang giá trị vĩnh cửu.

Tóm lại, khi nói đến ý nghĩa và tiến bộ trong dòng lịch sử, chúng ta nói đến những công việc mà Thiên Chúa đã thực hiện và những việc tốt mà con người đã thực hiện để mang lại hạnh phúc trọn vẹn và viên mãn tột đỉnh cho con người. Tuy nhiên, câu trả lời trong DOCAT muốn khẳng định một điều, đó là, ơn cứu độ mang lại sự tiến bộ và ý nghĩa cho toàn bộ lịch sử của con người. Vấn đề chúng ta cần chứng minh tiếp theo là: Có ý nghĩa và tiến bộ trong dòng lịch sử [của nhân loại] không? Chúng có tương quan với nhau như thế nào? Và chúng có tương quan thế nào với ơn cứu độ? Chúng ta thực hiện điều này, vì câu trả lời trong DOCAT chỉ nhắm đến những người tin có ơn cứu độ. Còn những anh chị em thuộc các tôn giáo khác hoặc những người không tin, thì đối với họ, làm sao chúng ta có thể chứng minh cho họ là có ý nghĩa và tiến bộ trong dòng lịch sử. Và hai điều này đòi buộc con người phải sống công bình và yêu thương, phải sống tốt.

Không ai có thể phủ nhận việc con người đi tìm hạnh phúc. Và chúng ta cũng không thể phủ nhận là có những loại hạnh phúc khác nhau: có loại hạnh phúc chóng tàn để lại trong chúng ta một khoảng trống vô tận, nhưng cũng có loại hạnh phúc mang lại cho chúng ta một niềm vui thật thâm kín. Nói cách cụ thể, niềm vui và hạnh phúc sau những buổi tiệc thâu đêm đôi khi để lại trong chúng ta một sự trống vắng ngày hôm sau và có thể là sự ân hận suốt đời; còn niềm vui hạnh phúc của người cha người mẹ sau những năm tháng hy sinh cho con cái để bây giờ nhìn chúng trưởng thành và thành công trong cuộc sống để lại trong lòng họ một sự thoả mãn không nguôi. Hành trình đi tìm hạnh phúc là hành trình đi tìm ý nghĩa cho cuộc đời của mình.

Ai trong chúng cũng đi tìm kiếm ý nghĩa cho đời mình. Chúng ta tự hỏi: Ý nghĩa là gì? Ý nghĩa cuộc sống là gì? Chúng ta tìm thấy ý nghĩa ở đâu. Tuy nhiên, câu hỏi của DOCAT không nhắm đến ý nghĩa và tiến bộ của đời sống cá nhân chúng ta, mà là ý nghĩa và sự tiến bộ [của nhân loại] trong dòng lịch sử. Trước tiên, chúng ta cần phải làm sáng tỏ vấn đề: chúng ta đang đi tìm ý nghĩa và tiến bộ trong dòng lịch sử nào: lịch sử thế giới hay lịch sử cứu độ? Câu trả lời của DOCAT trình bày rõ ràng cho chúng ta rằng, lịch sử cứu độ luôn có ý nghĩa và tiến bộ, vì đây là lịch sử của sự quan phòng đầy yêu thương của Thiên Chúa. Vấn đề còn lại mà chúng ta cần trả lời là, liệu có ý nghĩa và tiến bộ trong lịch sử thế giới không?

Trước tiên, chúng ta cùng nhau phân tích hai khái niệm quan trọng của vấn nạn, đó là, khái niệm “ý nghĩa,” và “tiến bộ.” Theo nghĩa thông thường, “ý nghĩa” là lý do để giải thích cho sự hiện hữu của sự vật cũng như con người. Nếu xem trong từ điển, từ “ý nghĩa” có nghĩa là “những gì mà một từ, một đoạn văn, một ý niệm, hoặc một hành động muốn nói đến.” Trong từ điển Cambridge, “ý nghĩa” được định nghĩa như là “sự diễn tả hoặc đại diện cho một hành động, một ý niệm hoặc một sự kiện.” Chúng ta có thể hiểu từ “ý nghĩa” theo những nghĩa sau: (1) “ý nghĩa” là tầm quan trọng hoặc nghĩa của một từ, một câu, một biểu tượng hay hành động; (2) “ý nghĩa” là mục đích đằng sau hoặc được ngụ ý trong một câu nói, một hành động, hoặc một sự kiện; (3) “ý nghĩa” là giá trị hoặc sứ điệp, hoặc sự giải thích mang tính nội tại, biểu trưng và thật nằm bên trong một lời nói hay một hành động; (4) “ý nghĩa” hợp thức hóa một nội dung, là cái gì tự hiện hữu, không ai tạo ra; (5) “ý nghĩa” cũng có thể hiểu là một cái gì đó diễn tả

ý định của chúng ta. Theo những nghĩa này, mỗi lời nói, hành động [có hiểu biết và ước muốn] của chúng ta đều mang một ý nghĩa. Nhìn từ khía cạnh này, chúng ta có thể nói rằng, cuộc sống và tương quan của chúng ta với nhau và với vũ trụ là một sự “trao đổi ý nghĩa.” Chính sự trao đổi ý nghĩa trong lời nói và hành động này giúp chúng ta thấy ý nghĩa trong cuộc sống và sống cuộc sống có ý nghĩa.

Ngôn từ thứ hai chúng ta phân tích là “tiến bộ.” Tiến bộ được hiểu như là một “chuyển vận về phía trước, hướng đến một cùng đích.” Đây là một chuyển vận xảy ra trong không gian và thời gian. Nó mang lại cho con người và vũ trụ một điều kiện sống tiện nghi và thăng tiến hơn. Khi nói đến tiến bộ, chúng ta nghĩ ngay đến một cái gì đó tốt hơn và cao đẹp hơn. Không ai nói đến tiến bộ để ám chỉ những gì không tốt đẹp và mang lại danh thơm tiếng tốt.

“Ý nghĩa” và “tiến bộ” là hai khái niệm đi đôi với nhau. Đúng hơn chúng ta có thể khẳng định rằng, tiến bộ và ý nghĩa là hai mặt của một đồng tiền: tiến bộ mà không có ý nghĩa sẽ đưa con người vào một chuyển vận vô định. Còn có ý nghĩa mà không có tiến bộ (sáng tạo) dễ làm cho con người nhàm chán. Chúng ta có thể dễ dàng nhận ra sự “tiến bộ” trong cuộc sống, còn ý nghĩa thì khó để nhận ra, vì tiến bộ là “hiện tượng” [cái chúng ta có thể quan sát, nhìn thấy] còn “ý nghĩa” là mục đích [động lực] bên trong của hiện tượng. Ví dụ, chúng ta thấy trong những năm gần đây sự tiến bộ về khoa học kỹ thuật, nhất là trong lãnh vực truyền thông, điều mà 40 năm về trước được xem là “viễn tưởng,” bây giờ đã là một thực tại: Internet/wifi được xem là “viễn tưởng” khoảng 40 năm về trước, bây giờ là điều nằm trong lòng bàn tay của mọi người. Sự tiến bộ luôn mang theo ý nghĩa. Tuy nhiên, không phải ai cũng có thể đọc được ý nghĩa của sự tiến bộ. Ý nghĩa đằng sau internet/wifi là để thăng tiến các mối tương quan của chúng ta với người khác, để đem chúng ta lại gần nhau hơn, để tạo sự hiệp thông, để giảm đi khoảng cách giữa nhau. Những ai không nhận ra ý nghĩa của nó sẽ trở thành nô lệ, để rồi họ sẽ sử dụng internet/wifi để giam cầm chính mình trong “thế giới ảo,” trong sự nghiện ngập về những hình ảnh và bài đọc không lành mạnh, trong những mối tương quan không có thật để quên đi thực tại và những mối tương quan thật mà chúng ta phải vun trồng.

Tuy nhiên, thế giới chúng ta đang sống ngày hôm nay giới hạn tiến bộ chủ yếu vào lãnh vực kinh tế hoặc khoa học kỹ thuật. Chúng ta thấy các phương tiện truyền không đề cập về sự tiến bộ của con người trong lãnh vực bác ái, yêu thương và tha thứ. Đức Thánh Cha Phaolô VI khuyến cáo chúng ta như sau:

Sự phát triển không chỉ nhằm nguyên việc mở mang kinh tế. Bởi vì sự phát triển đích thực là sự phát triển toàn diện, nghĩa là thăng tiến tất cả mọi người và toàn thể con người. Một chuyên viên lỗi lạc đã nói rất đúng về điều đó: “Chúng tôi không chấp nhận việc tách rời kinh tế khỏi vấn đề của con người, việc tách rời vấn đề phát triển khỏi nền văn minh liên hệ. Điều đáng kể đối với chúng ta là con người, là mỗi người, là mỗi nhóm người cho đến toàn thể nhân loại.”¹

Sự phát triển hay tiến bộ trọn vẹn con người luôn đi kèm theo ý nghĩa. Nếu sự tiến bộ chỉ giới hạn vào việc mở mang kinh tế, quan tâm đến thể xác của con người thì chúng ta vô tình rơi vào tình trạng giảm con người xuống thành “một con vật biết làm kinh tế” chứ không phải là một hữu thể biết yêu và mong muốn được yêu. Chỉ khi chúng ta quan tâm đến sự tiến bộ toàn diện của con người, chúng ta mới biết và hiểu được có ý nghĩa trong lịch sử con người.

¹ Paul VI, Thông Điệp *Populorum Progressio* (“Phát Triển Các Dân Tộc”) (26 tháng 3 năm 1967), số 14.

Như chúng ta đã trình bày, chúng ta thường đi tìm ý nghĩa cho mọi sự vì chúng ta không thỏa mãn chỉ với những gì chúng ta thấy, đó là những hiện tượng. Chúng ta muốn biết lý do đằng sau một cử chỉ, một lời nói của người khác: Tại sao anh này lại tặng hoa cho tôi trong ngày sinh nhật? Lời nói của chị này có ý nghĩa gì? Ý nghĩa giúp chúng ta hiểu một lời nói, hoặc một hành động. Nói cách khác, một sự kiện, một câu nói, một hành động, một tác phẩm đều mang một ý nghĩa. Khi không hiểu người khác nói gì hoặc không hiểu hành động của người khác, chúng ta hỏi, bạn có ý gì? Khi hỏi như thế, chúng ta đang đi tìm ý nghĩa. Chúng ta có thể nói rằng: trong văn chương, nghệ thuật, nếu không có ý nghĩa đằng sau thì những tác phẩm được tạo ra không mang giá trị gì. Chúng ta thường nói, bộ phim này chẳng có ý nghĩa gì hoặc bức tranh này chẳng có giá trị vì nó chẳng nói lên ý nghĩa gì. Như vậy, ý nghĩa là lý do đằng sau cho sự hiện hữu và cũng là động lực cho một hành động.

Khi chúng ta nói đến ý nghĩa và tiến bộ, chúng ta đang đi tìm một lý do cho sự hiện hữu của vũ trụ vào con người. Điều chúng ta đã chia sẻ trong những DOCAT đầu tiên. Chúng ta phải chân nhận rằng, đằng sau vấn nạn về ý nghĩa và tiến bộ trong cuộc sống của chúng ta và của vũ trụ là ước muốn khẳng định rằng sự hiện hữu của chúng ta và của vũ trụ không xảy ra một cách ngẫu nhiên và sẽ đi về cõi vô định: Tôi không tự sinh ra và cũng không tự biến mất. Vũ trụ này cũng thế. Mọi sự đều có sự tiến bộ và cùng đích riêng của nó. Thật vậy, không gì xảy ra cho chúng ta và vũ trụ mà không có lý do riêng của nó. Nói cách khác, đằng sau vấn nạn về tiến bộ và ý nghĩa là khẳng định về sự hiện hữu của Thiên Chúa, Đấng trong sự quan phòng của Ngài, là khởi đầu và là cùng đích của dòng lịch sử.

Điểm cuối cùng chúng ta chia sẻ với nhau trong đề tài của tuần này là việc đi tìm ý nghĩa cho dòng lịch sử của thế giới và nhất là cho chính cuộc đời của mình. Ai trong chúng ta cũng đã một lần tự hỏi về ý nghĩa của đời mình: tại sao tôi được sinh ra? Tôi từ đâu đến và sẽ đi về đâu? Đi tìm ý nghĩa của cuộc sống là động lực giúp chúng ta sống cuộc sống của mình tốt hơn. Một người muốn làm cho cuộc đời của mình có ý nghĩa luôn là người sống tốt và làm tốt, vì ý nghĩa mang lại cho họ lý do để sống, để làm việc, để yêu thương. Tuy nhiên, ý nghĩa tối hậu của con người là tình yêu. Chỉ có tình yêu mới mang cho con người hạnh phúc. Chính vì vậy, ý nghĩa chỉ có thể tìm thấy trong tình yêu, nhưng phải là tình yêu thật. Như chúng ta đã chia sẻ trong DOCAT 5, con người và vũ trụ hiện hữu qua hành động sáng tạo đầy yêu thương của Thiên Chúa. Nói cách khác, con người và vũ trụ hiện hữu vì tình yêu và để được yêu. Một người không nhận ra được điều này sẽ cho rằng sự hiện hữu của họ và của vũ trụ là một “sản phẩm” của sự ngẫu nhiên. Những người như thế sẽ thấy cuộc sống trở nên nặng nề, không thể chấp nhận khi họ gặp thất bại và “thật đáng sống” khi họ thành công. Nhìn từ khía cạnh này, con người thường nhìn thấy cuộc sống vô nghĩa khi đau khổ ập xuống cuộc đời họ và làm cho họ sụp đổ. Còn khi thành công, con người luôn sống trong ý nghĩa vì con người không thể sống mà không có ý nghĩa. Chính ở đây mà chúng ta thấy sự quan phòng và chương trình kỳ diệu của Thiên Chúa trong mầu nhiệm thập giá của Đức Giêsu Kitô. Chính trong mầu nhiệm thập giá, Chúa Giêsu đã mang lại ý nghĩa trong cái vô nghĩa tột cùng của cuộc sống, đó là, trong đau khổ và sự chết. Nói cách khác, qua thập giá và cái chết của Chúa Giêsu, Ngài mang lại ý nghĩa cho sự đau khổ và cái chết của chúng ta: một người đau khổ và chết vì tình yêu thì có ý nghĩa hơn một sự đau khổ và cái chết của một người bị đánh đập và giết chết vì trộm cắp hay nghiện ngập.

Hơn nữa, một đời sống có ý nghĩa là một đời sống sống cho người khác, sống yêu thương và trao ban. Kinh nghiệm trong đời sống thường ngày dạy chúng ta rằng: khi một ai đó sống thật tốt và thánh thiện qua đời, nhiều người sẽ thốt lên rằng, người này sống một cuộc sống thật có ý nghĩa. Ý nghĩa cuộc sống không hoàn toàn mang tính chủ quan, tức là, tùy thuộc vào điều chúng ta “cảm thấy.” Nó còn mang tính khách quan. Một hành động chúng ta nghĩ là có ý nghĩa

cho cuộc sống của mình chưa chắc được chấp nhận bởi xã hội. Ví dụ, có người cho rằng cuộc sống của tôi chỉ có ý nghĩa khi tôi chìm đắm trong vui thú của xác thịt và tìm kiếm sự thoả mãn trong bất kỳ mối tương quan nào mình gặp. Chủ quan mà nói, người đó có thể tìm thấy ý nghĩa của đời mình; nhưng một cuộc sống như thế không thể được chấp nhận cách khách quan. Như vậy, ý nghĩa không phải là cái chúng ta tự tạo ra, nhưng là một cái gì đó đã hiện hữu trước khi chúng ta và vũ trụ hiện hữu. Ý nghĩa là tiêu chuẩn làm cho chúng ta và vũ trụ đáng hiện hữu.

Nếu sự tiến bộ và ý nghĩa là những cái mang lại lý do cho vũ trụ và con người hiện hữu, thì lịch sử thế giới không phải là một vòng xoay vô định và vô tình. Nó cũng không phải là một bánh xe nghiền nát mọi sự không chịu để nó cuốn đi. Lịch sử thế giới là lịch sử của sự phát triển, của tiến bộ và của sự vén mở của ý nghĩa. Chúng ta thấy điều này ngay trong thuyết tiến hoá của Darwin: Mọi sự phát triển [tiến bộ] để đạt đến mức độ cao hơn. Nhìn lại dòng lịch sử, chúng ta không khỏi ngạc nhiên với sự tiến bộ trong mọi lãnh vực trong cuộc sống: từ nông nghiệp đến công nghiệp, từ chính trị đến kinh tế, từ văn hoá đến tôn giáo, từ khoa học kỹ thuật đến nghệ thuật, v.v. Lấy một ví dụ cụ thể về Iphone, chúng ta thấy sự phát triển nhanh chóng của nó trong một thời gian ngắn: kiểu Iphone hôm nay sẽ được thay thế bằng kiểu Iphone hoàn toàn mới và tiện nghi hơn vào ngày hôm sau. Thật vậy, lịch sử thế giới có sự tiến bộ và ý nghĩa vì nó không phải là một dòng chảy vô định và vô tình, nhưng là một dòng chảy có khởi nguồn và có cùng đích. Hành trình đi từ khởi nguồn cho đến cùng đích là hành trình đi tìm hạnh phúc trong yêu thương và tha thứ. Chính tình yêu là động lực thúc đẩy con người làm việc và khám phá để mang lại sự tiến bộ và cuộc sống đầy đủ và tiện nghi hơn cho con người. Không có tình yêu cho nghề nghiệp, cho đồng loại thì sẽ không có phát minh và những hành vi thân ái. Nhưng “tình yêu cao nhất là tình yêu của người hy sinh mạng sống vì bạn hữu của mình” (Ga 15:13). Đây là tình yêu của Thiên Chúa được tỏ lộ cách hữu hình trong Đức Giêsu Kitô. Như vậy, dòng lịch sử của vũ trụ và con người là dòng lịch sử của ơn cứu độ, vì trong dòng lịch sử này, Thiên Chúa mạc khải chính Ngài và kế hoạch yêu thương của Ngài. Nói cách khác, chính Thiên Chúa mang lại sự tiến bộ và ý nghĩa cho dòng lịch sử thế giới.

Tóm lại, nếu mọi sự xảy ra cách ngẫu nhiên và không có ý nghĩa, chúng ta cũng không cần phải vui sướng để tận hưởng những thành quả của sự tiến bộ, vì cuối cùng mọi sự đều vô nghĩa. Nhưng bạn có thể nói rằng: thời gian sống thì ngắn ngủi, nên chúng ta phải tận hưởng những gì mà chúng ta có và người khác mang lại cho chúng ta. Khi bạn nói hoặc nghĩ như thế, bạn đã đặt ý nghĩa cho những cái bạn đã tận hưởng: ý nghĩa của chúng là mang lại cho tôi một sự thoả mãn nào đó. Đằng sau khao khát tận hưởng một cái gì là khao khát tìm thấy ý nghĩa của những gì bạn đang có và là. Người nói rằng cuộc sống này không có ý nghĩa thì một cách mặc nhiên khẳng định rằng sự vô nghĩa chính là “ý nghĩa” của cuộc sống của họ, là cái mang lại cho họ lý do để sống và để làm việc. Sự tiến bộ và ý nghĩa luôn hiện hữu trong dòng lịch sử, vì con người không bao giờ ngừng tìm kiếm hạnh phúc cho mình và cho người khác. Và họ chỉ tìm thấy được hạnh phúc này chỉ trong Thiên Chúa, như Thánh Augustinô đã nói: Lạy Chúa, Ngài đã tạo dựng nên con cho Ngài, và con tim của con sẽ khắc khoải [kiếm tìm], cho đến khi nó được nghỉ yên trong Chúa.

